

Prenumerata.

We LWOWIE:
rocznie 14 zł. 40 ct.
kwartalnie 3 zł. 60 ct.
miesięcznie 1 zł. 20 ct.
półmiesięcznie 60 ct.
Na odnożenie do domu
miesięcznie 20 ct.
NA PROWINCJI:
rocznie 19 zł. 20 ct. pół-
rocznie 9 zł. 60 ct. kwar-
talnie 4 zł. 80 ct. mie-
sięcznie 1 zł. 60 ct. za
pół miesiąca 60 ct.
ZA GRANICĄ:
Dopłaca się miesięcznie
1 zł. do cen miejsco-
wych.
Prenumeratę przyj-
muje się tylko od 1.
i 15. każdego miesiąca.
Numer kosztuje 6 ct.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie także w Niedzielę i Święta o godzinie 8. rano.

Administracja, Expedycja i Biuro Redakcji przy ulicy Akademickiej 1. 3.

Ogłoszenia.

Objętości wiersza
początkowego pięciolat-
owego 1 ct.
Klasy w rubryce
„Klasyfikacja” 20 ct. od
wiersza.
Jedno ogłoszenie
drobne do 6 wierszy
20 ct.
Dołączenia do Kur-
jera (Prospekta, cyrkul-
arza etc.) przyjmuje się
za cenę 1 zł. od 100 egz.
dla zamiejscowych a
50 ct. od 100 egz. dla
miejscowych prenume-
ratorów.
Rękopisów Redak-
cja nie zwraca.
Listy reklamacyjne
nieopieczętowane nie-
podlegają opłacie.

Dziś: Seweryna
Środa: Marjanny.
Czwartek: Pawła.

Piątek: Higinusza.
Sobota: Arkadiusza.
Niedziela: Hilarego.
Poniedziałek: Feliksa.

Kalendarz myśliwski: Wolno polować na kozły,
zające, lisy, jarzabki, drobie i pardwy, ptactwo
wodne i błotne w ogólności, dzikie gołębie, bażanty
i kuropatwy.

Wschód słońca o 7 g. 58 min.
Zachód słońca o 4 g. 17 min.
Długość dnia 8 godz. 19 min.
Barometr spada.

Sytuacja polityczna.

W braku bieżących wiadomości politycznych doniosłego znaczenia, zróbmy krótki przegląd najwybitniejszych politycznych faktów, zaszłych w roku ubiegłym i zdajmy sprawę z sytuacji, którą rok nowy otrzymał w spadku po swoim poprzedniku.

W dwóch kierunkach rozwijała się zeszłoroczna akcja polityczna. Zawiazywano przymierza i ligi rzekomo „pokojowe”, i czyniono na gwałt wielkie przygotowania wojenne, ba — uruchomiano już nawet armje! Wojna zdawało się wisiada tylko na włosku, — nastąpiła jednak zmiana frontu. Zagrano zamiast wojennego marsza, pokojową symfonię — i mamy pokój, a raczej zawieszenie broni.

Co spowodowało tę nagłą i niespodziewaną zmianę, i dla czego Europa, która oczekiwała ze drżeniem pierwszego sygnału wielkiej surmy bojowej, znalazła się naraz w obec sakramentalnych zapewnien pokojowych?

Klucza do rozwiązania tej zagadki szukać należy, sądzimy, przede wszystkim w owych przymierzach. Nikt nie rozpoczyna bitwy nie zgromadziwszy dostatecznej armji i nie uszykowawszy szeregów. Obaj zapaśnicy stawić się muszą do ostatecznej rozprawy z siłami, które po obu stronach każą przypuszczać choćby najłżejsze prawdopodobieństwo wygranej. Nawet Herkules *contra plures* nie rzuci się na oślep, lecz skapitułuje. Tak też stało się i w tym wypadku. Niemcy, a raczej ks. Bismark, trzymający prym

w grze politycznej, rozpoczął organizować na wielką skalę koalicję europejską, związaną wspólnością interesów politycznych. Środkowoeuropejskie trójprzymierze, złożone początkowo z Niemiec, Austrii i Włoch zyskało wkrótce satelitów w Turcji, Serbji, Rumunji, w części nawet Bułgarji, a nareszcie w Hiszpanji.

Tej skoalizowanej potędze usiłowano przeciwstawić kontra-ligę. Car bawiąc w Kopenhadze przyjmował wizytę Gladstona, między Rosją i Francją nawiązywano już od czasu berlińskiego traktatu rokowania — wszystko to jednk rozbiło się. Dla czego? Nie znaleziono widocznie punktów zetknięcia — a znaleźć je było trudno. Rosja i Anglja mają nie wiele spraw wspólnych w Europie, a w Azji rywalizują o zdobycze i wpływy. Absolutystyczna Rosja i republikańska Francja mogłyby chyba tylko w imię nienawiści ku Niemcom się zjednoczyć. We Francji jednak polityka *revanche* nie absorbuje tak dalece wszystkich sił kraju — w Rosji zaś sympatje niemieckie mają zbyt silną jeszcze tradycję. Zresztą Francja zaangażowana w dalekim Tonkinie, nieszczęśliwym mogłaby być aliantem. Między dwiema zaś starami rywalkami, Francją i Anglją, o wspólną akcję nader trudno.

Rozbiła się tedy, zpełzła na niezem kontra-koalicja, któraby mogła stawić czoło środkowoeuropejskiemu przymierzowi i toczyć z niem walkę o lepsze, o zdobycze i wpływy.

Nie zaszło przytem nic takiego, nie wydarzył się żaden taki wypadek, któryby pomieszał szyki sprzymierzonym pod egidą ks. Bismarka i wciągnął ich mimowoli w akcję wojenną. Rokosz hiszpański stłumiono w zarodzie, opozycja włoska nie zdołała do dziś dnia obalić umiarkowano-konser-

watywnego gabinetu Depretisa — powstanie serbskie, które już zdawało się, że wznieci wielki pożar wojenny, zostało zgniecione w początkach... A już Austrja gotowa była interwenjować na rzecz króla Milana, co mogło być pociągnąć za sobą daleko sięgające powikłania.

Sprzymierzeńcy tedy, a głównie Niemcy, stali się panami pozycji, odnieśli wielkie zwycięstwo dyplomatyczne. Nie wyrównane przez to zostały, tkwiące w sytuacji politycznej sprzeczności, nie rozstrzygnięta rywalizacja Austrii i Rosji na Bałkanach, nie rozwikłany a raczej nie rozcięty nad Wisłą polityczny i ekonomiczny antagonizm Rosji i Niemiec, wynikający z potrzeby rozszerzenia zbytu produktów niemieckich na Wschód, powstrzymywanych dziś rosyjskim cłowym murem i party potrzebą „racjonalnego uregulowania“ wschodniej granicy niemieckiej. Wszystko to pozostawiono w zawieszeniu i przekazano do załatwienia niezbyt odległej zapewne przyszłości.

Zwycięskie zaś przymierze zwróciło się w inną stronę. Sprzymierzeni monarchowie i dyplomaci spostrzegli łačno, że nie tylko siła ich na zewnątrz, lecz nawet wewnętrzna trwałość samego przymierza zależy od trwałości zasad konserwatywno-monarchicznych. Niech bowiem Hiszpanja i Włochy ogłoszą republikę; niech podniesie głowę radykalizm serbski, bułgarski, rumuński, niech wzrosnie w siłę socjalna demokracja niemiecka i różne prądy antyliberalne i antykonserwatywne na austro-węgierskim gruncie — w cóż się wtedy obręci polityczna siła potężnego dziś środkowoeuropejskiego przymierza?

Pod tym impulsem tedy, przymierze to pozbyło się niejako charakteru czysto wojennego zaczęno-odpornego związku i zaczęło przybierać

włosy, inny ukłół, czwarty dał byka w ucho, a najmniej odważny nazywał go przynajmniej — garbusem.

Józio tylko uśmiechał się na te koleżeńskie żarty, czasami prosił: dajcie już spokój!... a czasami i nie nie mówił, tylko opierał twarz na chudych rękach i szlochał.

Koledzy wołali wtedy: „patrzcie! jak mu się garb trzęsie!...” i dokuczali mu jeszcze zawzięciej.

Ja z początku mało zwracałem uwagi na garbuska, który wydał mi się niemrawym. Ale raz, ten duży kolega, który golił wąsy brzytwą, usiadł za Józkiem i począł mu palić byki w oba uszy. Garbus zanosił się od płaczu, a klasa trzęsła się od śmiechu. Wtedy coś mnie ukłuło w serec. Schwyciłem otworzony scyzoryk i dragala, który dawał garbuskowi byki, pchnąłem w rękę do kości, wołając, że tak zrobię każdemu, kto Józka dotknie palem!...

Dragalowi trysnęła krew, zbladł jak ściana i zdawało się, że zemdleje. Cała klasa nagle przestała się śmiać, a potem zaczęła krzyżeć: dobrze mu tak, niech nie dokucza kalece!... W tej chwili wszedł profesor, a dowiedziawszy się, że raniał nożem kolegę, chciał sprowadzić inspektora z *diadkiem* i z różgą. Ale wszyscy zaczęli za mną prosić, nawet sam raniony dragal; więc — pocałowaliśmy się naprzód ja z dragalem, potem on z Józkiem, potem Józio zemną i — tak mi się upiekło.

Uważałem, że przez całą lekcję garbusek odwacał głowę w moją stronę i uśmiechał się, zapewne dla tego, że przez ten czas nie dostał

ani jednego byka. Na pauzie także mu nikt nie dokuczał, a kilku oświadczyło, że będą go bronili. On dziękował im, ale — przybiegł do mnie i chciał mi dać bułkę z masłem. Nie wziąłem, więc trochę zawstydził się, a potem rzekł cicho:

— Wiesz co, Leśniewski, powiem ci sekret.
— Gadaj! — odparłem — ale prędko...
Garbusek stropił się, a potem zapytał:
— Czy ty już masz przyjaciela?...
— A mnie co potem?...

— Bo widzisz, gdybyś chciał, to ja mógłbym być twoim przyjacielem.

Spojrzałem na niego z góry. On zmieszał się jeszcze bardziej i znowu zapytał ciekim i stłumionym głosem:

— Dlaczegoż ty nie chcesz, żebym był twoim przyjacielem?...

— Bo ja nie wdaję się z takimi trutniami jak ty!... — odpowiedziałem.

Garbuskowi bardziej niż zwykle posiniał nossek. Już chciał odejść, ale zwrócił się jeszcze raz do mnie mówiąc:

— To może chcesz, żebym przy tobie siedział?... Widzisz, ja uważam co belfery zadają, robiłbym za ciebie przykłady... Umiem dobrze podpowiadać...

Ta argumentacja wydała mi się poważną. Po namyśle przyjąłem garbuska do ławki, a mój sąsiad zgodził się, za pięć bułek odstąpić mu swego miejsca.

(Ciąg dalszy nastąpi).

6)

GRZECHY DZIECIŃSTWA.

OPOWIADANIE

BOLESŁAWA PRUSA.

(Ciąg dalszy.)

Miał on oboje rodziców, ale ojciec wyгнаł matkę z domu, a Józka zatrzymał przy sobie, pragnąc sam kierować jego edukacją. Sam chciał go odprowadzać do szkoły, chodzić z nim na spacer, dawać mu korepetycję, ale — nie robił tego z powodu braku czasu, który mu dziwnie prędko ginał w handlu trunków i owsianego piwa, u Moszka Lipy.

Tym sposobem Józio nie miał żadnej opieki, a mnie się niekiedy wydawało, że na takiego malca nawet Bóg niechętnie patrzy z nieba.

Swoją drogą Józio miewał pieniądze, po sześć i po dziesięć groszy na dzień. Za to miał sobie kupować w czasie pauzy po dwie bułki i po serdelku. Ale, że go wszyscy prześladowali, więc on, chcąc się choć jako tako zabezpieczyć, kupował po pięć bułek i rozdawał je najsilniejszym kolegom, ażeby mieli dla niego łaskawe serca.

Podatek ten nie na wiele mu się przydał, bo poza pięcioma zjednanymi, stało trzy razy tylu nieprzejednanych. Dokuczali mu więc bezustanku. Ten go uszczypnął, tamten pociągnął za

charakter „ligi monarchiczno-konserwatywnej“, która oręż swój zwraca nie przeciwko nieprzyjaciółom zewnętrznym, lecz przeciwko swym wrogom wewnętrznym, przeciwko demokracji i rewolucji.

Przymierze wkroczywszy na tyle żywotny grunt walki zasad konserwatywnych z dzisiejszym radykalizmem, przybrać musiało inny zupełnie charakter i nawet rozszerzyć się, stać się do pewnego stopnia międzynarodowem. Pozyskanie kościoła i papieża dla takiej ligi stało się rzeczą wielkiej wagi. Stąd też wypłynęła wizyta niemieckiego cesarzewicza w Watykanie. Rosja, nurtowana przez podziemną terrorystyczną rewolucję, nie zaniedbała także przystąpić do ligi...

Obozy szeregują się na szerszych przestrzeniach i do odmiennej sposobą się walki. Naprzeciw międzynarodowej ligi konserwatywnej występuje międzynarodowa rewolucja. Sytuacja zresztą dla ligi konserwatywnej przedstawia się dość korzystnie. Międzynarodowa rewolucja nie jest dziś zorganizowana, lecz rozbita i pozbawiona tej siły co dawniej. Natomiast zasady konserwatywne, odradzające się na gruzach liberalizmu i zasilające się społecznymi ideami socjalnymi, objawiają pewną niezaprzeczoną żywotność, podczas gdy radykalne kierunki socjalno-rewolucyjne wykazują pewną niemoc, jako dość ściśle powiązane z zdyskredytowanymi zasadami liberalizmu.

Konserwatyzm jest dziś w tej pozycji, że mógłby rzucić pomost między zasadami „porządku“ i zasadami rewolucji i pomost ten oprzeć na szerzej pojętych ideach wszechstronnej ewolucji społeczno-politycznej i cywilizacyjnej.

Wątpimy jednak, czy na tyle rozumu i umiejętnego poglądu zdobędzie się. Za wiele tkwi w nim starego zakwasu, zanadto jest reakcją przeciwko kierunkom dotychczasowym, ażeby walecząc z rewolucją nie podał się w przeciwną ostateczność, we wsteczność.

A wtedy ludzkość nie będzie znowu zabezpieczoną od gwałtownych, bolesnych i nieuniknionych przewrotów....

Liw.

Małżeństwo w Prusiech.

Obecnie toczy się w Berlinie proces separacyjny, którego bohaterem jest znakomity skrzypek Joachim, a bohaterką jego małżonka. Berliński sąd apelacyjny potwierdził wyrok pierwszej instancji, opiewający na korzyść pani Joachim, ponieważ złożyła ona przysięgę odpierającą zarzuty stawiane jej przez męża. Poruszamy tę sprawę nietyle wszakże dla samego tego procesu, ile dla tego, że mimowolnie budzi ona w umyśle refleksje, niezbyt korzystne o stosunkach matrymonialnych w ogóle a w Prusiech specjalnie, gdzie podobne procesa rosną w przerażającej progresji.

Wykazy statystyczne tej sekcji sądu berlińskiego, która jest poświęcona wyłącznie sprawom małżeńskim, rysują nam czarnymi barwami stosunki matrymonialne w Prusiech. Okazuje się z nich, że przeszło połowa małżeństw wiedzie żywot w rozterce, a sąd zmuszony jest albo paliatywami godzić zwaśnionych małżonków, albo też rozłączać ich na zawsze. To też juryści podobnie jak i etycy zajmują się zbadaniem przyczyn, które rodzą tę rozwodową epidemię; nim atoli je zbadają i znajdą środki zaradcze, szczęście i spokój tysiąca rodzin niepowrotnie zakłóconym będzie.

Wątpić nawet wolno, czy na jurydycznym polu znajdują środki zaradcze, bo naszym zdaniem źródło choroby tkwi znacznie głębiej, bodaj nawet czy nie w fundamentach dzisiejszego ustroju społecznego. Niezawodną jest bowiem rzeczą, że występujące coraz ostrzej objawy rozkładowe w naszych małżeństwach, zawdzięczają swe powstawanie coraz trudniejszym warunkom życia z jednej strony, a coraz bardziej wzrastającemu zbytkowi z drugiej. Do tego dołącza się odwieczne upodobanie kobiet w strojach, a lekkomyślność w zawieraniu małżeństw u mężczyzn. Złudzeni powierzchownymi zaletami lub korzyścią materialną, robią oni z małżeństwa istną loterię, w której na jednego wygrywającego są krocie zawodzionych. Wychowanie dzisiejsze panien w obec dzisiejszych wymagań społecznych, pozostawia o wiele więcej do życzenia, aniżeli dawniejsze wychowanie wobec dawniejszych wymagań. W dzisiejszem wychowaniu punkt ciężkości edukacji spoczywa zwykle w rzeczach stojących po za obrębem ogniska rodzinnego. Panny dzisiejsze, jakkolwiek pod względem naukowym niewątpliwie są wyżej wykształcone od panien dawniejszych generacji, ale ponieważ najczęściej wychowane były nie pod okiem troskliwych matek, przeto nie posiadają tych warunków, które głównie tworzyć mogą szczęście rodzinne, owej siły i wyrozumiałości do znośności przeciwności i zawodów, przywiązanych do każdego stanu.

Zasługuje także na uwagę, że nawet córki najzacniejszych matek nie zawsze kwalifikują się na dobre żony, co już oczywiście jest winą ogólnie wadliwego wychowania we wszystkich sferach, a w szczególności w stanie średnim. Córki takich matek stykając się bez bacznego nadzoru z innymi pannami, nabierają od nich różnych wad: niesforności, próżności, zamiłowania do strojów i do zbytku bez względu na to, czy daje do tego prawo stan majątkowy. Jakże często się zdarza, że młoda dama, która pod innymi względami miałaby wszelkie warunki szczęścia, czuje się upokorzona i nieszczęśliwą dlatego tylko, że nie może sprostać przyjaciółce w liczbie lub kosztowności strojów; ztąd swary domowe, wzajemne nieukontentowanie i nieufność, a w końcu życie nieznośne; a że zasady i poczucie obowiązku nie są głębiej wkorzenione, więc biorąc życie

ze strony powierzchownej młoda para rozchodzi się z równą lekkomyślnością jak się połączyła.

Mężczyźni nie są też bez winy. Szukając po za domem tego spokoju, którego im kółko rodzinne nie dostarcza, zwiększają rozdział między sobą a żoną i stopniowo dochodzą do tego, że w końcu małżonkowie znajdują się na dwóch przeciwnych biegunach, a kiedy się ockną, bywa już najczęściej zapóźno do rzucenia mostu nad dzielącą ich przepaścią. Drażliwość i duma obrażona, złe rady i przykłady stają fatalistycznie na przeszkodzie tam, gdzie struny serca przestały już dźwięczeć.

Prześcianki inaczej sobie radzą. Nożem rozwodowym przecinają takie małżeństwa. To też u nich rozwody są na porządku dziennym, a rozwiedzeni małżonkowie po jakimś czasie starają pocieszyć siebie nowym związkiem, nie zawsze szczęśliwszym od pierwszego, bo rzadko opartym na przezorności, wydobytej z smutnego doświadczenia. Przeciwnie się ma u katolików, u których rozwodowi nietylko stawia przeszkodę kościół, ale także i opinia publiczna. Więc też u nich ferment domowy sprowadza sytuację bez wyjścia, kwasy trudne do zneutralizowania, chyba że rolę soli *alkalicznej* spełni obopólna rezygnacja a następnie obojętność wzajemna. Wtedy życie płynie wśród rozpacz, dopóki przyzwyczajenie lub starość nie złagodzą usposobień i nie zasklepią ran bolesnych.

Kwestja małżeńska nie jest u nas jeszcze wprowadzie tak piękną jak w Prusiech. Nasze obyczaje i zasady religijne polskiego społeczeństwa, stawiają jeszcze opór tym rozkładowym prądom, które płyną do nas z zachodniej Europy. Ale przy naszym wrodzonym usposobieniu do naśladowania a nie zawsze trafnym wyborze, opór ten staje się coraz słabszym, zwłaszcza że rozkładowy ten prąd, wchodzi do nas wespół z rozmaitemi innymi zwyczajami zachodu i emancypacją kobiet, która jak wszelka roślina egzotyczna, przeniesiona na grunt nieodpowiedni, tylko płocze ziarno może wydać. Miejmy nadzieję, że mimo wzrastającego materializmu, usterek wychowania, próżności i ogólnego zdenerwowania młodszej generacji, jeszcze wiele czasu ubiegnie, nim się ta *Phyloxera* społeczna u nas zaaklimatyzuje i stanie się groźną dla polskiej rodziny; ale aby jej utrudnić przystęp, potrzeba badać jej naturę i baczenie starać się unikać tego, co może ją wprowadzić do naszych winnic. J. U.

KRONIKA.

Z życia towarzyskiego. Piknik „Koła literacko-artystycznego“ odbędzie się w sobotę dnia 26 stycznia w sali hotelu George'a.

Pikniki „Koła literackiego“ mają już swoją tradycję wybornej i swobodnej zabawy. Nie wątpi-

JABŁKO.

(Ciąg dalszy.)

Eris, Niezgoda, córka Nocy, nie zaproszona na gody weselne Peleusa z Tethys, i z tej przyczyny srodze rozgniewana, rzuciła pomiędzy gości weselnych jabłko niezgody. Jabłko to w rękę Afrodyty zmieniło się w owoc miłości i spowodowało następnie zaślubiny Parysa z Heleną, także jednak zburzenie Troji. Jest to zatem obraz wiecznie trwającej odmiany, życia i śmierci. W królestwie cieniów, Helena figuruje jako Nemezis z gałązką jabłoni.

Podług starożytnej symboliki jabłko oznaczało oświadczenie miłosne, a przyjęcie jego było wskazówką wzajemności. Acontius np. poseła jabłko Cydypie, Harmochares Aesyllji. To samo znaczenie miały gry jabłkowe w czasie uroczystości Afrodyty. Każdy uczestnik całował jabłko i rzucał je zaraz drugiemu; ten całował również owoc i odrzucał napowrót. W święto wielkiej bogini tedy, winna była miłość oplatać wszystkich jednym łańcuchem. Z czasem gry te, pierwotnie religijnego znaczenia, przybierały bardziej powierzchowny charakter i zmieniły się w ludowe igrzyska, jak to zresztą widzimy z odnośnej wzmianki Teokryta w jego Idyllach. Nieprzyjęcie podanego, rzuconego lub posłanego jabłka, było synonimem pogardzonej

miłości. Tak np. włożył z lekka Properejusz spięcej Cyntii jabłko w rękę, które jednak za każdym razem wypadło z jej dłoni. Było to niestety złą wróżbą i rzeczywiście Cyntia odrzuciła jego wyznania miłosne. W Saterland, w Oldenburgskiem, dziś jeszcze młody chłopak rzuca ukochanemu dziewczęciu w dzień Nowego roku tak zwany *wepelrot*, tj. laseczkę z wybiegającymi gałązkami, na których tkwią jabłka. Przyjęcie podarku przez dziewczynę, oznacza u nich tyle, co u nas formalne zaręczyny obrączką.

Bardzo często w miejscu jabłka występuje z tem samem znaczeniem pigwa, z kształtów do jabłka zupełnie podobna i najściślej z niem spokrewniona.

Dalej — jabłko chińskie, granat i cytryna. Na Krecie np. rosło przed świątynią Afrodyty drzewo ze słynnymi cydońskimi jabłkami, tj. pigwami. Bogini miłości dała ten owoc Hyppomenesowi, ażeby z jego pomocą skłonił Atalantę do wzajemności dla siebie. Prozerpina skosztowała owoc granatowy z rąk Pluta i w ten sposób popadła w moc jego. Mniemanie, że gdy kobieta spożyje jabłko, otrzymane z rąk kochającego ją mężczyzny, to musi mu być konieczną wzajemną, stawało się co raz powszechniejszem. Jedną z baśni ludowych na Szląsku opowiada, że pewien demon leśny zmusił zbiegłą żonę swoją tem do powrotu, iż rzucił jej jabłko i ugodził niem w piersi.

Dziś jeszcze panuje w wielu krajach wśród

gminu wiara głęboka, że można kogoś zniewolić do wzajemności, ofiarowując mu do spożycia jabłko, które jakiś czas nosiło się pod pachą. W Saksjonji, w okolicy Reichenbach'u, pewien chłopak zakochany kupił w wilję Bożego Narodzenia piękne jabłko, i w czasie nabożeństwa stanął z niem przed kościołem, wierząc święcie, że to niechybnie mu pomoże do zdobycia serca bogdanki. Odpowiednio też do tej wiary, jabłko jako symbol szczęścia rodzinnego i błogosławieństwa bożego, było najwymowniejszym podarkiem weselnym.

W tem miejscu wymienić także należy złote jabłko hesperyjskie, złocistą pomarańczę, (jabłko południa), *fulgentia poma* Lucana, *sacer fructus* Vergilego. W czasie zaślubin Zeusa z Herą, Gaea, ziemia, wydała z siebie jabłko hesperyjską na podarek weselny dla władcy Olimpu. Z tej właśnie jabłoni Jupiter ofiarował pierwszy owoc uroczej Junonie, i to nadało znaczenie jabłku podczas uroczystości ślubnych. U Greków w myśl Solonowego prawa pan młody był obowiązany ofiarować narzeczonej jabłko. Podobny zwyczaj spotykamy także u Assyrów, Babilonów i Persów. Tam narzeczony, przed wejściem do przybytku panny młodej, winien był zjeść jabłko. Coś podobnego także praktykowano u Rzymian. Na starożytnych bowiem rzeźbach często widać obok pary nowożeńców, geniuszka z koszem, pełnym jabłek. Przez cały ciąg średnich wieków a nawet tu i owdzie w minionem stuleciu, zwyczajem było w całych Niemczech i w niektórych krajach słowiańskich,

my więc, że i tegoroczny piknik powiedzie się doskonale i dlatego radzimy zawczasu zgłaszać się po bilety wstępu do członków „koła“ pp. Wł. Belzy, Bol. Baranowskiego, dr. Al. Janowicza, prof. Romana Pilata, Romualda Starkia i Erazma Swierczewskiego.

† **Aleksander Pragłowski** doktor praw, emerytowany starszy inspektor komisji szacunkowej podatku gruntowego zmarł w sobotę. Pogrzeb odbył się wczoraj przy licznych udziałach publiczności.

Promocja. P. Władysław Franciszek Pilat rodem ze Lwowa, otrzymał dnia 31 grudnia z r. na uniwersytecie lwowskim stopień doktora praw.

Polemika. *Gazeta Narodowa* znowu urządziła dziś napaść na nas, w stylu i sposobie tym, który organowi temu zjednął smutną sławę. Oburzona jest na nas, żeśmy skarcili autora owego telegramu do pism warszawskich, w którym była mowa o uznaniu wypowiedzianem przez Radę miejską lwowską dla teraźniejszej dyrekcji teatru.

Rozniemy dobrze, że zdemaskowanie tak niewłaściwej blagi mogło ją boleć. Ale przyzwoiciej postąpiłby sobie organ teatralny, gdyby się wyparł wręcz wszelkiej solidarności z autorem tej depechy, tak uprzejmym, iż rozsyłającym ją własnym kosztem do kilku dzienników warszawskich.

Teatralny organ obrał jednak inną drogę. O depechy nie nie wspomniął, a za to rzucił się na naszą politykę w sprawie ruskiej i obrzucił nas zarzutami pełnymi od *a* do *z* fałszu.

Oczywiście ani ich odpiierać nie będziemy, ani z organem teatralnym polemizować nie myślimy. Polemika jest bowiem tylko wtedy możebną, gdy obie strony uczciwie i przyzwoicie ją prowadzą. Tymczasem oświadczamy to wręcz i stanowczo — wszystko to, co napisała *Gazeta Narodowa* jest fałszem, świadczącym o bezbrzeżnej lekkomyślności autora.

Przedstawienie amatorskie. Wczoraj wieczór odbyło się drugie z rzędu przedstawienie amatorskie w Czytelni ludowej na Żółkiewskim. Niska stosunkowo opłata umożliwia klasie rzemieślniczej korzystanie z tych widowisk, a rzemieślnicy nie tylko że przyjemnie spędzają tam wieczór, lecz tracą sposobność szukania rozrywki w szynkowniach i innych lokalach, w których z pewnością niczego dobrego się nie nauczą. To też musimy wyrazić nasze uznanie inicjatorom podobnych widowisk.

Wczorajsze przedstawienie składało się z 2 jednoaktówek, mianowicie „Siostra Kasperka“ i „Kajcio“.

Dość licznie zgromadzona publiczność śledziła bacznie grę amatorów, którzy się starali powierzone im role oddać jak najlepiej. Przedstawienie w całości wypadło dość dobrze. Audytorjum darzyło amatorów łucznymi oklaskami za przyjemnie spędzony wieczór.

Odczyt p. Grochowalskiego. Wobec bardzo nielicznie zebranej publiczności miał wczoraj p. Grochowalski w sali ratuszowej odczyt w formie

że podczas korowodu do kościoła niesiono przed parą młodą czarę z doborowemi jabłkami. W Serbji obecnie jeszcze przed aktem zaślubin wykonują goście ulubiony taniec narodowy „Koło“, który jednak urywają w tej chwili, gdy panna młoda rzuci im trzy jabłka. Wszyscy rzucają się za temi jabłkami na wysięgi i wydzierają sobie do upadłego, uważając je jako talizman szczęścia i pomyślności. Oblubienica zaś idzie wówczas do niemowlęcia, które przynosi w tym celu jedna z zaproszonych kobiet, i całuje je serdecznie. W Sławonji, po zamianie obrączek, podają pannie młodej jabłko. Myśl tkwiąca w tym zwyczaju, jest zrozumiała. Analogiczne znaczenie ma na Rusi korowaj ślubny, tj. chleb weselny niezwykłych rozmiarów, który zdobi umocowana w nim gałązka z jabłkami.

Lacedemonczycy kładli jabłka hesperyjskie, jako pokarm bogów, na ołtarzach ofiarnych. Z tamąd dostały się one później na stół weselny. Z razu kładziono co najpiękniejsze owoce przed parą młodą, następnie stały się one pierwszorzędną ozdobą uczt godowych. Początkowo spożywali je tylko nowożeńcy, wkrótce zaś potem także i goście, i jabłko stało się w ten sposób charakterystyczną potrawą weselną. W szwajcarskim kantonie Aargau, jak nie mniej w innych kantonach, tak dobrze u bogacza jak u biedaka, poczynano zawsze od jabłek ucztę weselną.

(Dokończenie nastąpi).

przystępnej i popularnej „o projekcie kanału łączącego San z Dniestrem.“

Szanowny prelegent, jak sam wspomniął, podniósł nienową myśl, połączenia za pomocą kanału Wisły z Dniestrem.

Że ten projekt dotąd nie wszedł w życie, przypisuje prelegent najpierw brakowi inicjatywy, wskutek czego zawsze kraj nasz „kuleje“ pod wielu względami w porównaniu do innych krajów, a powtóre — wie, że koszt takiej regulacji rzek, jaka potrzebna jest do projektowanych przedtem kanałów, stosunkowo wynosiłyby wielką sumę.

Kanał, jak go p. G. projektuje, przysporzyłby krajowi dochodów w ten sposób, że koszt transportu wodą, byłoby o wiele niższe od kosztów transportu koleją.

Kanał czyli rów, jak go p. G. nazywa, ma prowadzić od Sieniawy w dolinę Lubaczówki, potem ma skręcać w bok w dolinę dopływu Lubaczówki, t. j. Czernianki, ztąd postępować w górę i przebić po drodze dwa punkta orograficzne za pomocą całego systemu szluz. Tu następuje cała seria stawów, mająca zasilać projektowany kanał, którym szan. prelegent wpływa na Janowskie pola („tam gdzie p. Hochberger mówi że wody nie ma, a ja mówię, że będzie“ woła p. G.) z których chce utworzyć jeden olbrzymi rezerwoar. Począwszy od Zimnej Wody, kanał ma iść w kierunku kolei Czerniowieckiej i pod Haliczem wpadać do Dniestru.

Wykład przeplatany uwagami politycznymi, i wymówkami, że prelegent liczył na liczniejsze audytorjum, skończył się o godz. 6 wieczorem. (a—m).

Szkoła politechniczna ogłasza konkurs na posadę asystenta przy katedrze budowy dróg i robót wodnych. Posadę tę, z pensją roczną 600 zł. nadaje kolegium profesorów na czas od lutego b. r. po koniec września 1885 r. Podania o powyższą posadę należy wnieść do kolegium profesorów szkoły politechnicznej najdalej do 24 stycznia.

Z Wadowio piszą do *Pogoni*, że już dnia 1 grudnia 1883 miały przyjeżdżać pociągi materiałowe na nowej strategicznej linii kolejowej Podgórze-Skawina-Oświęcim, a dnia 1 czerwca 1884 miała być ta linja oddana do użytku publicznego. Niestety termin ten przedłużony zostanie. Mosty bowiem pod Skawiną i Zatorem nie wykończone, tak że dopiero w połowie lutego spodziewać się będzie można otwarcia tej linii przynajmniej dla pociągów materiałowych. Przedsiębiorcy budowy zobowiązani byli kontraktem do wykończenia jej na 1 grudnia 1883. Spóźnione atoli wywłaszczenie gruntów i wysoki stan wody we wrześniu, opóźniły roboty i dlatego też towarzystwo mimo zawarowanej kontraktem kary pieniężnej za niedotrzymanie terminu płacić jej wcale rządowi nie będzie. Na drugiej linii Skawina-Kalwarja-Sucha, łączącej Kraków z koleją transwersalną, roboty bardzo mało postąpiły z powodu górzystego terenu.

Wadowice, liczące 5 tysięcy mieszkańców, posiadające załogę wojskową, sąd obwodowy, gimnazjum, pozostały na bocznej od linii kolejowej. Z trzech stron kolej przechodzi w oddaleniu od 12 po 14 kilometrów, a to tylko dzięki nieporadności gminy, która żadnych nie poczyniła kroków w tej mierze.

Lecz nadzieja, że Wadowice będą miały kolej, podobno jeszcze nie stracona. Na Szląsku zawiązało się towarzystwo, mające zamiar budować kolej, łączącą miasta Międzyrzecze wołoskie, Freuszta, Cieszyn i Bielsko. Ministerjum handlu podało za warunek udzielenia koncesji na tę budowę, połączenie jej z Wadowicami, a przez to z koleją transwersalną z Kalwarji. W pierwszych dniach grudnia obradowano nad tem w Bielsku, zaproszono i Wadowice, które wysłały deputację. Zapomniano im jednak podać adres, gdzie się obrady odbywać będą. Deputacja obchodziła całe miasto i nie znalazła miejsca obrad powróciła z niczem do domu. Temat do humorystycznej epopei, nieprawda?

Smierć skutkiem oszczędności. Wychodząca w Czerniowcach *Gazeta Polska* opisuje następujący wypadek: W piątek popołudniu wyszła żona faktora Luttingera wraz z dzieckiem nad staw wynajęty przez Towarzystwo Łyżwiarskie, które nrządziło trybuny dla przypatrzającej się publiczności, a za wstęp oczywiście pobiera niewielką kwotę. Luttingerowa wolała jednak darmo napatrzeć się na łyżwiarzy i zamiast na trybunę poszła na nasyp kolejowy, ciągnący się w pobliżu stawn. Naraz nstąpiła szum i świst lokomotywy. Był to pociąg pospieszny, który o godzinie pół do czwartej przybywał z Suczawy do Czerniowiec. Przerażona w pierwszej chwili pomyślała o dziecku i chwyciwszy je

oburącz, odrzuciła na bok, a tymczasem pociąg całym pędem wpadł na nią i zmiążdżył ją zupełnie. Oderwaną nogę odrzuciły koła o kilkanaście kroków od toru.

W krótko po tym wypadku pękła u tego samego pociągu obręcz u koła lokomotywy, w skutek czego musiał się pociąg zatrzymać w polu dłuższy czas i spóźnił się o parę godzin do Lwowa.

Rozprawy doktoryzacyjne. Jest to publiczną tajemnicą, że nieraz jedna rozprawa służy kolejno kilku kandydatom do pozyskania zaszczytnego tytułu doktora. Przed paru laty nawet opowiadano, że jedna rozprawa, napisana przez słuchacza filozofii uniwersytetu lipskiego, posłużyła następnie innemu słuchaczowi w Paryżu, który ją tylko przetłumaczył na język francuski. Z francuskiego znowu przełożył ją pewien filozof wiedeński, z przekładu wiedeńskiego skorzystał uczeń jednego z polskich uniwersytetów, a wreszcie niewiedząc jaką drogą dostała się do Petersburga i tam posłużyła wygodnisiowi jakimś o otrzymania pożądanego stopnia. Rzecz byłaby i tu pozostała w tajemnicy, gdyby właściwemu autorowi nie przyszła ochota drukować ją w czasopiśmie dochodzącem aż do Petersburga. Powstał więc skandalik, ale zapomniano o nim wkrótce, a pan doktor filozofii i jego po świecie rozrzuceni koledzy, którzy z tej samej pracy skorzystali, używają dziś opinii mężów wielce uczonych.

Niedawno znowu w Petersburgu pewien mniemany uczoney o mało nie pozyskał doktoratu filozofii, za przetłumaczoną na język rosyjski cndzą rozprawę o języku nowogreckim, znanym mu za ledwie powierzchownie. — Ale wydało się, że za tę samą rozprawę wydał już komś stopień doktorski jeden z uniwersytetów niemieckich.

Owoż dla zapobieżenia w przyszłości podobnym nadużyciom dobrej wiary profesorów, powzięto w Petersburgu projekt wymiany rozpraw doktoryzacyjnych między uniwersytetami Austrii, Belgii, Hollandji, Niemiec, Rosji, Szwajcarji i Szwecji. Uniwersytet petersburski zajął się tą sprawą gorliwie i bezzwłocznie ma rozpocząć rokowania.

O kołazo. W sobotę d. 29 grudnia wydarzył się w wiosce Mamojowcach skandal w cerkwi napelnionej wiernym ludkiem. Przyszło mianowicie pomiędzy miejscowym proboszczem a djakiem jego do sprzeczki o przedmiot bardzo łakomy, bo o kołazo ofiarowane przez lud do kościoła. Sprzeczka następnie przemieniła się w bijatykę, z której obie strony odniosły krwawe rany. W skutek takiego znieważenia świątyni, musiano zamknąć cerkiewi wdrożyć śledztwo sądowe. Kołazo, jako corpus delicti, dozostały w cerkwi aż do rozstrzygnięcia sporu.

Sto dukatów za najpiękniejszą kobiecą głowę. Redakcja niemieckiego tygodnika ilustrowanego wychodzącego w Wiedniu rozpiła w nowocznym numerze konkurs, wzywający wszystkich malarzy i rysowników do nadesłania rysunku kobiecej głowy. Rysunek powinien nadawać się do ksylograficznej reprodukcji. Pierwsza nagroda wynosi 100 dukatów, druga pięćdziesiąt, a trzecia 25; nadto redakcja zastrzeżę sobie prawo użytkowania niepremijowanych rysunków za odpowiedni wynagrodzeniem. Do komisji konkursowej weszli: Henryk Angeli, Hans Makart, Tilgner, William Unger i dwóch redaktorów wspomnianego tygodnika, który, jak to dawniej donosiliśmy, drukował powieść Kraszewskiego pt. *Unter'm Banner Sobieski's*, ilustrowaną ołówkiem Rybkowskiego.

Żydzi w Węgrzech dostarczają ogromnego kontyngensu kształcącej się młodzieży w szkołach średnich i wyższych. Najwymowniej przedstawiają to wykazy statystyczne uniwersytetu w Budapeszcie. Na piętnaście milionów ludności zamieszkującej Węgry przypada 600.000 żydów. Na wydziale prawniczym budapeszteńskiego uniwersytetu było ogółem 1466 słuchaczy, pomiędzy tymi 526 rzym. kat., 204 kalwinów, 163 ewangelików, 62 ortodoksów, 30 grec. katolików a 476 żydów. Na wydziale lekarskim ogółem było w roku ubiegłym wpisanych słuchaczy 1017, a w liczbie tej przeszło 500 żydów. Nie dziw więc, że w Węgrzech tylu lekarzy i adwokatów żydów. A ponieważ oni najwięcej mają z ludem styczności, nie zawsze dla ludu pożądaney, przeto i te częste rozruchy antysemickie łatwo wytłumaczyć się dadzą. W samym Budapeszcie jest 400 lekarzy a 560 adwokatów, z czego więcej jak połowa przypada na żydów.

Satyra rosyjska. W Petersburgu pojawiła się w tych dniach hektograficzna satyra pod tytułem: „Kwintet“. na temat znanej bajki Kryłowa o małpie, niedźwiedziu, osle i wole, którzy chcieli kon-

certa dawać, dopóki ich słowik nie objaśnił, że przedtem należałoby muzykę poznać. W Petersburskiej satyrze postanowili Pobiedonoscew, Katkow, Tołstoj, Woroncowa-Daszkowa i Wannowski utworzyć kwintet. Tołstoj chwycił starożytną lirę, Katkow wziął się do arfy, Pobiedonoscew wybrał cymbały, Wannowski puzon a Woroncowa oboję. Następnie rozpoczął się koncert. Tołstoj akompaniował sobie na lirze do łacińskiej ballady, Katkow trzącał struny w takt homerycznej epeji, Pobiedonoscew śpiewał „Ojciec nasz“ z towarzyszeniem cymbałów, Wannowski trąbił marsz żałobny, a Woroncowa zaintonował pieśń: „nie ujeżdżaj gołubczyk mój“. Kwintet ten zrobił niesłychaną furorę w Gatchynie. W skutek tego wyszedł ukaz carski, że artyści ci mają być odtąd uważani za geniuszów, a cały lud ma odtąd tańczyć w takt ich muzyki.

Straszny wypadek. W Rummelsburgu na Pomorzcu ślizgały się na jeziorze cztery osoby, dwie damy i dwóch panów. W tem, wśród przeróżnych ewolucyj natrafili oni nieszczęśliwie na miejsce gdzie lód był cienki, załamał się więc pod nimi, a jakkolwiek ludzie stojący na brzegu pospieszili z ratunkiem, zdołali jednak wyciągnąć z pod lodu tylko jedną parę, druga zaś utonęła i dopiero nazajutrz wydobyto zwłoki.

Bandytyzm w Sycylii. Chociaż bandytyzm, zdawna znany w Sycylii pod nazwą „Maffi“, począł w ostatnich latach upadać wskutek energicznej akcji rządu włoskiego, zdaje się jednak, że jeszcze nie jest zupełnie wykorzeniony. Świadczy o tem następująca odpowiedź prefekta miasta Palermo, dana na zapytanie angielskiemu konsulowi, Churchillowi: „Pomimo, że można zupełnie bezpiecznie podróżować po prowincji, pisze p. prefekt, byłoby jednak lepiej, uwiadomić o tym władzę, aby ona mogła przedsięwziąć środki ostrożności dla bezpieczeństwa podróży, szczególnie jeżeli podróżujące osoby są majątne.“

Z życia Offenbacha. Wyszła na nowy rok w Paryżu książeczka p. t. „Wspomnienia po Offenbachu“ zawierająca mnóstwo ciekawych szczegółów z życia wesołego kompozytora. Z pomiędzy wielu wyjmujemy następującą anegdotkę, charakteryzującą bardzo usposobienie lekkomyślnego artysty. Pewnego dnia przyznano Offenbachowi benefisowe przedstawienie „Orfeusza w piekle“ w „Théâtre italien“. Cesarz i cesarzowa przybyli na to przedstawienie. Teatr był wysprzedany, dochód wynosił osiemnaście tysięcy franków. Wprawdzie Orfeusz był w piekle, za to jego kompozytor w niebie. Podczas pierwszego aktu dyrygował sam orkiestrą. Kiedy po pierwszym akcie zapadła kurtyna, Offenbach wstał i udał się do gabinetu dyrektora, którego zвано jako namiętnego gracza. „Eh bien, kochany panie Offenbach, jesteś pan zadowolony? — Zachwycony! — Hm, ale osiemnaście tysięcy to jeszcze nie wiele dla pana, wolałbyś pan trzydzieści sześć? — Bez wątpienia. — W takim razie zrobię panu propozycję. Zagramy o pański dochód w *écarté*. Jeżeli wygrasz, wypłacę ci trzydzieści sześć tysięcy — przegrasz, to oszczędzisz sobie fatygi i nie będziesz potrzebował chodzić do kasy, ja już sam zabiorę sobie przegrane 18 tysięcy“. Offenbach nie dał się długo namawiać. Bez długich korowodów zasiedli oba przy zielonym stoliku. Około północy, gdy w teatrze zasnęła po ostatnim akcie na dół zapadła, odkrył dyrektor ostatniego atouta, który go czynił właścicielem całego benefisowego dochodu. Offenbach świszcząc przez zęby jedną z aryjek przedstawionej operetki, pobiegł szybko na dół, aby się ukłonić wywołującej go publiczności. Schodząc ze sceny, pożyczyl od znajomego trzysta franków na kolacyjkę.

Odstąpienie pomnika Wiktora Emanuela odbędzie się dnia 9. b. m. w obecności deputacji ze wszystkich prowincyj i miast włoskich. Roboty w Panteonie idą bardzo rażno. Cztery lwy brązowe, dłuta p. *Monteverdego*, mające służyć za podstawę pomnika, już zostały umieszczone w Panteonie. Reprezentacje prowincyj włoskich podzielone na trzy grupy, wyruszą z placów: Barberini, di Termini i Santa Maria Maggiore, na miejsce uroczystości narodowej. Do reprezentacyj miast przyłączą się niezliczone deputacje korporacyj i stowarzyszeń które przybędą dla złożenia hołdu pamięci największego obywatela i patrioty-króla.

Korespondencje od redakcji. Panu R. D. w S. W tej formie niepodobna. Rzecz na trupie się zaczyna, po trupach idzie i na trupach się kończy. Wszystkie je wyrzucić, a natomiast dać opisy ob-

rzędów i zabaw — byłoby najlepiej. Wypadałoby też wyraźniej podmalować postacie, przynajmniej główne.

— Pani H. M. Życzeniu pani nie możemy uczynić zadość z powodów od nas niezależnych. 20 centów są do Jej dyspozycji.

Humorystyka.

Ziarnka atyckiej soli z naszych pism humorystycznych, sumiennie i bezstronnie zebrane:

Z Kolców.

We dworze.

Obywatel. — Zobowiązałeś się dostarczyć mi ryby żywe, a przysłałeś śnięte.

Pachciarz. — Przez urazy jasnego pana, ale jest wszystko jedno, kiedy uni zasnięte — to można ich obudzić.

Na jarmarku.

Pan A. — Kupię tego konia, ale jeżeli mi złożysz jego metrykę.

Handlarz. — Aj! waj! na co jemu metrykie, abo to jasny pan jemu potrzebuje do... żeniaczki.

Gwiazdka.

— Wandziu moja — rzekła mama,

— Przestańno na chwilę grać.

Siądź tu przy mnie, powiedz sama,

Co ci mam na gwiazdkę dać?

Może kostjum chcesz mieć nowy,

Lub do włosów piękny kwiat?

Już o lalce nie ma mowy,

Boć już masz szesnaście lat.

Na cóż bierze cię ochota,

Wyjaw mi życzenia twe.

— Ach mamuńciu, droga złota,

Ja pierścionek mieć dziś chcę!

— Ale jaki? — Ja się boję,

I wymówić brak mi sił,

Chce pierścionek złotko twoje,

Lecz żeby on... ślubny był.

Z teki filozofa wesołego.

— Czem stoją biedni wyżej od bogatych?

— Tem, że mają lepszego od nich kucharza.

— A to którego?

— Głód on najlepszy twórca apetytu.

— Powiedz mi, dla czego prawodawca nie pozwolił Mahometanom pić wina, a dozwolił im brać po kilka żon?

— Bo wiedział dobrze, że człowiek trzeźwy i tak nigdy więcej, jak jednej żony nie weźmie.

— Zkąd to pochodzi, że daleko więcej jest łysych mężczyzn, niż kobiet?

— Bo mężczyźni daleko częściej w głowę draapć się muszą, niż kobiety.

— Iłoma sposobami może się człowiek wznieść ponad poziom ziemi?

— Dwoma: filozofją i stryczkiem.

— Jak się nazywa dyjeta ducha?

— Samotność.

Ze Szczętka.

Kronika tygodniowa.

Poniedziałek. Nareszcie jest rezultat zabiegów około przeniesienia dyrekcji kolejowej do kraju — bo do dyrekcji kolei Albrechta przydzielono z Wiednia, aż trzech mniejszych urzędników.

Wtorek. Pan Pierożyński napisał rozprawę o losie dyurnistów. Rzecz ta zrobiła wrażenie pomiędzy filantropami.

Środa. Z powodu długiego karnawału postanowiły banki zastawnicze rozszerzyć znacznie swoje magazyny.

Czwartek. Przemysł krajowy o tyle ma szanse polepszenia, że już mniej ankiet o nim radzi.

Piątek. Rozpamiętywania noworoczne dzienników lwowskich zrobiły dobre wrażenie, albowiem wcale tych rozpamiętywań nie było.

Sobota. Artykuł *Czasu* o Nordbahnie nasunął pytanie, czy *Czas* przypadkiem nie zapomniał, że jest chrzczoneym dziennikiem.

Rozmowa Gogątek.

— Ty! do iluż komitetów balowych należysz?

— Ja! — do żadnego — kto tyle lat już komitetował, co ja — ten może się już wycofać.

Z Kurjera Świątecznego.

Podobieństwo.

Kobieta wbrew powszechnie przyjętej zasadzie, podobną jest jednak do wina. Im starsza, tem mocniejsza... w cnotcie.

Pytanie i odpowiedź.

— Powiedz mi kochaneczku, dla czego to losy Szmulom większe niż innym ludziom dały nosy? — O panie, któż tej myśli odrazu nie zgadnie, By mogli każdy geszeft przewąchać dokładnie.

Myśl myśliciela.

Życie trudno, rzekł filozof, lecz na moją biedę. Wyznaję, że najtrudniej dziś jest żyć na kredę.

Kto czem zdobywa serca kobiece.

Kobieta jest to twierdza, co ma krzepkie forty, I zdobywać ją trzeba z niemałym kłopotem... Bankier z dział obłężniczych strzela do niej złotem, Bławatnik śle jedwabów pokaźne transporry. Rzadko kiedy rozumu atak jest skuteczny... W każdym razie nie tyle ile dar koleczyków, Niż urok pięknych oczów i czarnych wąsików, Obietnica wstąpienia do niewoli wiecznej... Szewc (ale proszę tylko nie mówić przed nikim!) Zdobywa tę fortece błyszczącym trzewikiem..., A nawet aptekarczyk inszą Nimfę bładą, Skusi wonnym olejkiem albo też pomadą, Ztąd wynika (dla sensu, a nawet dla rymu), Że rozmaite drogi prowadzą do... Rzymu.

Domyślna.

— Proszę mamy, co to znaczy „wegetarjanin“?

— To taki co się żywi samemi roślinami.

— Ah! już rozumiem — to krowa.

GŁOSY PRASY.

Bank krajowy zwrócił się był do Towarzystw zaliczkowych z propozycją, aby przyjęły na siebie zastępstwo banku w niektórych czynnościach, jak skupowanie na rzecz jego weksli, rozprzedaż asygnat i przyjmowanie wpłat i wypłat, — a w tym celu aby prowadziły osobny protokół i przesyłały do banku raporta. Z tytułu tych czynności Towarzystwa zaliczkowe miałyby prawo dodawać do swej własnej firmy słowa: „Zastępstwo banku krajowego“, a krom tego pobierałyby pewną małą prowizję; podlegałyby zaś pewnej rachunkowej kontroli ze strony Banku krajowego.

Owóż ta propozycja Banku krajowego natchnęła *Gazetę Narodową* do następujących uwag:

„Towarzystwa są istotnie tak rozwinięte, iż jeżeli wejdą z bankiem w stosunek, to uczynią ofiarę. Lecz dla ułatwienia tej ofiary powinien bank niektóre swoje postanowienia, niezgodne z samostnością Towarzystw, zmienić. A mianowicie przez narzucenie Towarzystwu w firmie dopisku: „Zastępstwo banku krajowego“. Przez ten dopisek staje się Towarzystwo filią banku na zewnątrz, co w wewnętrznej manipulacji będzie poparte tem, iż Towarzystwo ma w swoich książkach razem rubryki bankowe i pod kontrolą bankową prowadzić. Oddzielna kontrola dwóch rubryk w księdze likwidacyjnej jest prawie niepodobną, będzie więc kontrola całej czynności. Jeżeli rozchodzi się o kontrolę to w Towarzystwach statutem każdy członek uprawniony jest do kontroli, nadto Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i Wydziały powiatowe udzielając Towarzystwom kredytu, zastrzegają sobie kontrolę; ale w tej kontroli nie ma nic dla Towarzystw zagrażającego ponieważ wpływa z troskliwości o ulokowany kapitał, a nie z systemu centralizacyjnego, jaki Bank z góry tworzy swojemi postanowieniami.“

Otóż gdybyśmy się nie bali napaści ze strony *Gazety Narodowej*, na którą to napaść naraża nas każda niemal wzmianka o tym organie, to zapytalibyśmy go, w czem widzi niebezpieczeństwo zagrażające Towarzystwom zaliczkowym w skutek tego, że czynności ich, prowadzone na rachunek Banku krajowego, będą ulegały kontroli tego banku?

Dziennik Polski zaatakował dziś bardzo silnie redakcję *Czasu*, przywodząc jej na pamięć, że w sprawie wygasającego przywileju kolei Północnej niedawno jeszcze, bo zaledwie 23 października roku minionego, wypowiedziała dosadnie następujące zdanie:

„A kiedy i w kraju podnoszą się głosy przeciwko przedłużeniu przywileju, jak tego dowodem

wniesiona do Sejmu petycja, więc też i naszym jest obowiązkiem zabrać głos w tej sprawie, tak wielkiej doniesłości dla kraju naszego, i oświadczyć się przeciwko przedłużeniu przywileju, a za objęciem kolei Północnej cesarza Ferdynanda na własność państwa.*

A już w dwa miesiące potem ten sam *Czas* przeszedł do obozu wiedeńskich zwolenników przedłużenia przywileju, lub zawarcia nowej umowy z tem samym kolejowem towarzystwem. Do takiej zmiany zdania musiał mieć *Czas* bardzo ważne powody, skoro się nawet odważył w grudniowym swym artykule na mylną interpretację tego samego X. ustępu w akcie przywilejowym, który to ustęp w październikowym artykule podał wiernie w całej jego osnowie. Ustęp ten orzeka, że Towarzystwo eksploatacji kolei Północnej jest wieczystym właścicielem samych jeno ruchomości i budynków; tymczasem autor grudniowego artykułu w *Czasie* dowodzi, że do Towarzystwa należy także cały teren kolejowy bez żadnego wyjątku, t. j. grunt wraz z nasypami i wykopami, mosty, szyny i progi. Owoż te ostatnie objekta istotnie przedstawiają wysoką wartość, i gdyby je państwo potrzebowało kupić, to w samej rzeczy musiałoby mocno obciążyć swą kasę. Ale kupować ich nie potrzebuje, bo w myśl koncesji one już stanowią własność państwa, które więc musi tylko kupić lub wywłaszczyć dworce, budki, warsztaty, maszyny i narzędzie, — a kupno tych przedmiotów przecież nie zachwieje skarbem państwa.

Gazeta Lwowska zastanawia się nad położeniem Anglii i Egiptu, ogromnie utrudnionem i grożącym pożarem wojennym na Wschodzie przez to, że powstanie fanatycznych tłumów pod wodzą Mahdiego przybiera coraz większe rozmiary i przy pewnym powodzeniu może się skończyć wygnaniem Khedywa i zupełnem zniszczeniem tego uroku, jaki u wschodnich ludów posiada Anglja.

Telegramy „Kurjera Lwowskiego“.

(Nočne.)

Wiedeń 7 stycznia. Dziś po południu zwiędzał cesarz gmach parlamentu. W zastępstwie dr. Smolki przyjmował cesarza u portalu Goedel Lany i Prezydjum Izby panów: ks. Trantmannsdorf z ks. Czartoryskim. — Na wystawie kucharskiej otrzymał premję z Galicji Czyński (z Jarosławia) i dwaj Polacy pozakrajowi: Turzański i Jaroszewicz. Za likiery premjowano firmy morawskie, dalmatyńskie i niemieckie.

Berlin 7 stycznia. Dzienniki donoszą o samobójstwie młodego Polaka hr. Nowiny (?), dokonaniem w Monte-Carlo w sam dzień Nowego Roku, po przegraniu znacznej sumy. Nowina znany był w arystokratycznych kołach berlińskich.

Montreux 7 stycznia. Giers wraca do Petersburga w ciągu bieżącego tygodnia.

Petersburg 7 stycznia. Zapewniają, że car przesiedli się przed Nowym Rokiem (star. stylu) do Petersburga.

Peszt 7 stycznia. Sprawcy ćwierćmilionowej kradzieży na poczeie, dotąd nie wykryci.

Przegląd polityczny

Austro-Węgry. Korespondent wiedeński *Nordd. allg. Ztg.* podaje cały historyczny przebieg sprawy wniosku językowego Wurmbrandta, którego drugie czytanie zamieszczone jest na porządku dziennym pierwszego posiedzenia Rady państwa.

Wniosek postawiony został w klubie postępowym w celach manifestacyjnych i jeszcze dnia 4. grudnia 1880 przekazano go osobnej komisji, wybranej z łona Izby. Pierwsze posiedzenie komisja ta odbyła dopiero 2 kwietnia 1881 r. Wniosekodawca, poseł Wurmbrandt, zapytany na posie-

dzeniu tej komisji, co rozumie właściwie przez „język państwowy“ którego zaprowadzenia się domaga — nie odpowiedział wprost, lecz oświadczył, że chciałby wiedzieć, jak właściwie rząd zapatruje się na tę sprawę. Hr. Taaffe odpowiedział wtedy, że jeżeli pod językiem państwowym mamy rozumieć język rządowy i służbowy, to bliższe określenie tego przedmiotu jest rzeczą władzy wykonawczej. Poseł Wurmbrandt nie dał ostatecznie ścisłego określenia tego, co rozumie pod językiem państwowym. Długi czas przemilczano o tej sprawie i dopiero 21 stycznia 1883 z okazji założenia czeskiej szkoły w Wiedniu, poseł Sturm na nowo poruszył tę sprawę. Komisja językowa uchwaliła wtedy 13 głosami przeciwko 7 przejść nad wnioskiem do porządku dziennego. Opozycja zgłosiła wotum mniejszości. Większość i mniejszość wygotowały następnie swe sprawozdania.

Koln. Ztg. zamieszcza obecnie interesujący artykuł o wewnętrznym położeniu Austrii, w którym radzi lewicy, ażeby porzuciła nieprzyjazne stanowisko w obec Słowian, gdyż ważne interesa nakazują nie tylko Austrii, lecz i Niemcom szukać porozumienia ze Słowianami. Artykuł kończy się słowami: „Niemcom zależy na tem, aby nie zbudowano mostu nad przepaścią, dzielącą wschodnią i zachodnią Słowiańszczyznę. Owszem Niemcy pragną wytworzenia w Przedlitawii i wzmocnienia austro-słowiańskiego żywiołu przeciwko panslawizmowi“.

Tisza był nie tylko na posłuchaniu u cesarza, lecz konferował nadto z nuncjuszem papieskim Vanutellim i hr. Kalnokym.

Za parę dni rozpoczyna się węgierska kampania parlamentarna, która obiecuje być nader ożywioną. *Pol. Cor.* potwierdza wiadomość, że kilku magnatów austriackich, posiadających indygenat węgierski i zaliczających się do liberalnego obozu, oświadczyło, iż przybędą do Pesztu i będą głosowali za przedłożeniem rządowem. Organizuje się więc kontropozycja przeciwko „konspiracji“, skierowanej dla obalenia Tiszy. Z drugiej strony, należący do konserwatywnego obozu pp. ks. Fryderyk Lichtenstein i ks. Karol Khevenhüller oświadczyli w dziennikach, że lubo posiadają indygenat węgierski, nie udadzą się na posiedzenie Izby magnatów.

Pol. Cor. donosi, że kapitan Cromar w obecności arekksjązt i oficerów sztabowych w Wiedniu miał odczyt, w którym wykazywał, że zaprowadzenie karabinów magazynowych w armiach europejskich, jest tylko kwestją bardzo niedalekiego czasu. Dla przeciążonych już i tak budżetów, jest to wcale nie pomyślna wiadomość.

Francja. Zapewniają, że pogłoski o różnicy zapatrywań w łonie gabinetu z powodu rewizji konstytucji, podjętej przez Ferry'ego, są bezzasadne.

Z Sajgonu otrzymano w Paryżu depezę, w której komendant Thomson donosi, że nowy władca Anamu uznał bez żadnego zastrzeżenia zawarty przez jego poprzednika w dniu 25 sierpnia r. z. traktat z Francją. Traktat ten miał zostać na nowo opublikowany, mandaryni zaś nieprzyjaźni Francji, zostali surowo ukarani.

Korespondent londyński dziennika *Temps* dowiaduje się, że ambasador chiński, wskutek otrzymanej z Pekinu instrukcji, zamierza prosić Anglję i Stany Zjednoczone w imieniu Chin o pośrednictwo.

Dzienniki radykalne gwałtownie uderzają na gabinet Ferry'ego i ministra Waldeck-Rousseau, za to, że zarządził środki ostrożności na granicy hiszpańskiej. Organa te oburzają się, że minister republikański popiera alianta pruskiego, zamiast dopomóc do zaprowadzenia republiki za Pirenejami.

Liczni zwolennicy Gambetty udali się wczoraj do Ville d'Avray i złożyli wieńce w pokoju, w którym umarł ex-dyktator.

Około 200 rewolucjonistów znowu zwiędziło groby Blanquiego i poległych komunistów, wyrażając nadzieję wystawienia na tych grobach pomnika. Wołano „Niech żyje komuna!“

Anglja. Z Londynu dochodzą wiadomości, zapowiadające energiczniejszą akcję Anglii w sprawach egipskich. Przedmiotem tym zajmowała się osobna konferencja ministerjalna, przyczem minister wojny Hartington konferował w tej sprawie z naczelnym wodzem armji angielskiej

księciem Cambridge. Dwanaście tysięcy wojska dobrze uzbrojonego ma podobno w ciągu bieżącego jeszcze tygodnia odpłynąć do Egiptu. Flota otrzymała rozkaz zajęcia stanowisk na morzu Czerwonym i w kanale Sueskim.

Wiadomości te wywołały sensację, chociaż oczekiwano na nie oddawna. Gabinet liberalny Gladstona niechętnie zdobywa się na energiczniejsze kroki w polityce zagranicznej, tym razem jednak party jest zarówno przez przez opinię publiczną, jak i opozycją torysów. Sytuacja jest tego rodzaju, że Anglja pod groźbą utraty wszelkiego wpływu w Egipcie zmuszona jest jać się energiczniej do rzeczy.

Niedawno nadeszło do Londynu pismo kedywa, w którym ten protegowany przez Anglików namiestnik Egiptu oświadcza, iż zrzeka się swej kłopotliwej godności, jeżeli Anglja nie poprze go energicznie. Oglądać się jednak i na to należy, że Anglja zajmując Egipt, obudzi we Francji przedewszystkiem zawiść i rywalizację, a następnie walka z Mahdim nie będzie zbyt łatwą. Według wiadomości, nadchodzących z Kairu, prorok sudański rozporządza armją regularną, liczącą 36.000 dobrze uzbrojonych żołnierzy. Pod naczelnym dowództwem Mahdiego, prowadzą tę armję trzej wezyrowie: Ibrahim, Tuban i Ahmed. — Pierwszy dowodzi armją regularną, drugi pospolitem rupieciem, które wynosić ma do 300.000 wojowników, trzeci zaś artylerją. Wszyscy trzej służyli kiedyś w armji egipskiej, Ahmed zaś odbywał nawet stydja wojskowe w Europie. Z taką armją nie zbyt łatwa może być rozprawa, tembardziej, że wspiera ją fanatyzm, budzący się w całym świecie mahometańskim.

Włochy. Z Rzymu donoszą, iż pielgrzymka do grobu Wiktora Emanuela, którego zwłoki złożono właśnie w Panteonie, przybrała wielkie rozmiary. Z prowincji neapolitańskiej przybyło 2.054, z Ankony 900, z Belluno, Udine, Florencji i Arezzo 1.298 osób. Zapowiadają znaczniejszy jeszcze napływ pielgrzymów.

Rosja. Z Petersburga brakło dziś świeżych wiadomości. Donoszą tylko, że w sferach policyjnych panuje wielka konsternacja i zamieszanie z powodu, że nie zdołano dotąd przytrzymać sprawców zabójstwa Sudiejkina.

Telegramy zbożowe z dn. 7 stycznia.

Wiedeń: Pszenica za 100 kilo 10'00—10'25 zlr. żyto kilo — zlr. Okowita 31—31'25 zlr. Peszt: Pszenica za 100 kilo 9'66—9'68 zlr., rzepak — zlr., Berlin pszenica 181'00 m., żyto — m., okowita 47'75 m., olej rzepakowy 66'00— zlr. Paryż: Mąka za 159 kilo 49.80 franków, olej rzepakowy 79'50 fr., okowita —— fr.

Lwów, z Izby handlowej, 7 stycznia. 1884.

1. Akcje za sztukę.

	placa	žadaja
bez kuponu bieżącego		
Kolej gal. Kar. Lud. 200 zł. m. k.	296 00	299 00
„ lwow.-czern.-jass. 200 zł. w. a.	176 00	173 50
Banku hypot. gal. po 200 zł. w. a.	293 50	297 50
„ kredyt. galic. po 200 zł. w. a.	250 —	255 —

2. Listy zastawne za 100 zł.

Tow. kred. galic. 5 pret. w. a.	98 40	99 40
„ „ „ 4 „ „ „	90 —	91 —
„ „ „ 5 „ „ „ okresowe	98 40	99 40
„ „ „ 4 „ „ „ los 41 l.	86 —	87 —
Banku hyp. galic. 6 „ w. a.	101 45	102 45
„ „ „ 5 „ w. a.	97 55	98 55
„ „ „ 5 „ 10 pret.	100 40	101 40
Listy dłużne g. z. kr. wł. 6 pre.	100 —	101 50
„ „ „ „ „ „ „	90 —	92 —

3. Listy dłużne za 100 zł.

Ogól. roln. kred. zakład dla Galicji i Bukow. 6 procent, los. co 15 lat	—	—
---	---	---

4. Obligi za 100 zł.

Indemnizacyjne gal. 5 pre. m. k.	98 40	99 40
Oblig. kom. zak. kr. wł. 6 pr. w. a.	95 —	98 —
Pożyczka kraj. z r. 1873 6 pr. w. a.	101 50	102 50
Pożyczka „ „ 1883 4 i pół proc.	89 75	90 75

5. Losy.

Miasta Krakowa	18 50	20 50
„ Stanisławowa	22 50	24 50

6. Monety.

Dukat holenderski	5 63	5 73
Dukat cesarski	5 65	5 75
Napoleonor	9 55	9 65
Półimperjal	9 87	9 97
Rubel resyjski srebrny	1 54	1 64
„ „ papierowy	1 16 1/4	1 18 1/4
100 marek niemieckich	59 00	59 75

